

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Erasmus Universiteit Rotterdam
T.a.v. College van Bestuur
Postbus 1738
3000 DR Rotterdam

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie

32514380

Bijlagen

1

*Als u belang hebt bij dit besluit,
dan kunt u hiertegen binnen 6
weken, gerekend vanaf de
verzenddatum, bezwaar maken.
Stuur uw bezwaarschrift naar
DUO, Postbus 30205, 2500 GE
Den Haag. U kunt uw bezwaar
ook digitaal indienen op
www.bezwaarschriftenocw.nl.*

Datum 26 april 2022

Betreft Besluit macrodoelmatigheid wo master Societal Transitions EUR

Geacht College,

Met uw brief van 4 februari 2022, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 15 februari 2022, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de wo-masteropleiding Societal Transitions te verzorgen als bekostigde opleiding in de gemeente Rotterdam.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 12 april 2022, kenmerk 2022/011, positief geadviseerd over uw aanvraag. Het advies van de CDHO dat integraal onderdeel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op de advisering van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs (hierna: Regeling), heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om de wo-masteropleiding Societal Transitions te verzorgen als bekostigde opleiding in Rotterdam.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO, concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan de criteria a en b van artikel 4, eerste lid, van de Regeling. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar de genoemde adviezen van de CDHO.

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, negende lid, van de WHW, vervalt dit besluit indien de opleiding niet binnen tien maanden na dagtekening van het besluit is geregistreerd in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs (Croho). Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de NVAO over onderhavige opleiding een positief besluit heeft genomen in het kader van de toets nieuwe opleiding. In verband met de geldigheidsduur van dit besluit,

adviseer ik u zo spoedig mogelijk bij de NVAO een aanvraag voor een toets nieuwe opleiding in te dienen. Voor de registratie van uw opleiding kunt u gebruik maken van a-Croho. Mocht u vragen hebben over de registratie, dan kunt u contact opnemen met ssg@duo.nl.

Onze referentie
32514380

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de CDHO, de NVAO, de UNL, de Inspectie van het Onderwijs en de Dienst Uitvoering Onderwijs (Groningen).

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Robbert Dijkgraaf, namens deze,
MT-lid Hoger Onderwijs en Studiefinanciering

Hubert-Jan Albert

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. de Minister
Dhr. dr. R.H. Dijkgraaf
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres
Parkstraat 83
2514 JG Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

Advies nieuwe opleiding

Onderwerp	Ons Kenmerk	Datum
Nieuwe opleiding Erasmus Universiteit Rotterdam Voltijd wo master Societal Transitions Rotterdam	2022/011	12/04/2022

Geachte heer Dijkgraaf,

Op 15/02/2022 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Erasmus Universiteit Rotterdam om de wo master Societal Transitions als bekostigde opleiding te verzorgen te Rotterdam (brief van 04/02/2022 met kenmerk CVB/AZ/ME/BG/290.755). De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen. De commissie heeft op 28/03/2022 omwille van de zorgvuldige besluitvorming de beslistermijn verlengd tot 25/04/2022.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hiernavolgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van de Erasmus Universiteit Rotterdam om de wo master Societal Transitions als bekostigde opleiding te Rotterdam te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in art. 6.2 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018, verder te noemen de Regeling, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil de wo master Societal Transitions in Rotterdam aanbieden. Het gaat om een Engelstalige wo master die aanvrager in het Croho onderdeel Gedrag en maatschappij wil laten registreren. De opleiding omvat 60 studiepunten en wordt in voltijdvorm aangeboden. De opleiding is interdisciplinair van karakter en beslaat de disciplines transitiekunde, filosofie, bestuurskunde, economie, management, leiderschap, recht en sociologie. Het curriculum bestaat uit de vijf

kernvakken Confronting (un)sustainability, Critical perspectives of (un)sustainability, Transition thinking, Philosophical toolkit for sustainability transitions en Transformative methods, aangevuld met keuzeruimte, een leiderschapstraject, een reflectietraject en een afstudeerproject. De opleiding is toegankelijk voor studenten met een diploma van een wo bacheloropleiding. Afgestudeerden van de opleiding kunnen volgens aanvrager onder andere werken als beleidsmaker of (innovatie-)adviseur gericht op strategie of duurzaamheid in een publieke of private omgeving. Aanvrager geeft aan dat afgestudeerden ook als sociaal ondernemer zouden kunnen starten.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan de criteria a en b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium a

Aanvrager stelt dat de wo master Societal Transitions aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een wetenschappelijke behoefte.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Ter onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte aan de wo master Societal Transitions verwijst aanvrager onder andere naar ROA's Arbeidsmarkt Informatie Systeem AIS, de spanningsindicator van het UWV, een arbeidsmarktonderzoek uitgevoerd door Hobéon in opdracht van aanvrager (2021), 'The jobs potential of a transition towards a resource efficient and circular economy' (2020) van de OESO, 'Circular Economy Package' (2016) van de Europese Commissie, 'Perspectives on a European green recovery from the COVID-19 pandemic' (2021) van Ernst & Young in opdracht van de European Climate Foundation, 'European Green Deal' (2019) van de Europese Commissie, 'Klimaatpakket' (2019) van het Nederlandse kabinet, 'Energietransitie en werkgelegenheid' (2018) van de Sociaal Economische Raad, 'Bouwagenda' (2017) van de Taskforce Bouwagenda, 'De toekomst van werk 2030' (2018) van PWC, 'Deelakkoord Human Capital' (2019) van het Economic Board Zuid-Holland en het 'Rotterdams Duurzaamheidskompas' (2020) van de Gemeente Rotterdam.

Aanvrager is van mening dat binnen ROA's indeling de opleidingstypes master sociale en maatschappijwetenschappen en master landbouw, biologie en biochemische technologie het meest relevant zijn voor de wo master Societal Transitions omdat de opleiding zich bezighoudt met een sociaal-wetenschappelijke benadering van duurzaamheidsvraagstukken. De commissie is van mening dat het opleidingstype master sociale en maatschappijwetenschappen niet representatief is voor de beoogde masteropleiding aangezien slechts 1 van de 57 opleidingen in dit cluster aanverwant is aan de voorgenomen masteropleiding. De commissie laat ROA's prognoses voor het opleidingstype master sociale en maatschappijwetenschappen dan ook buiten beschouwing. Ten aanzien van het opleidingstype master landbouw, biologie en biochemische technologie overweegt de commissie dat er in dat opleidingstype 46 opleidingen zijn opgenomen, waarvan er 5 (aan)verwant zijn aan de beoogde masteropleiding. De commissie acht om die reden de prognoses voor dit opleidingstype enigszins relevant voor de beoogde opleiding. Het ROA typeert de toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2026 als 'matig' en verwacht vrijwel geen knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening.

Tabel 1. Arbeidsmarktprognoses opleidingstype master landbouw, biologie en biochemische technologie

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
>> Master - landbouw, biologie en biochemische technologie	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026	3000	5		0.8 hoog
>> Master - landbouw, biologie en biochemische technologie	verwachte vervangingsvraag tot 2026	9300	16		2.5 gemiddeld
>> Master - landbouw, biologie en biochemische technologie	verwachte baanopeningen tot 2026	12300	21		3.2 gemiddeld
>> Master - landbouw, biologie en biochemische technologie	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2026	18500	31		4.6 hoog
>> Master - landbouw, biologie en biochemische technologie	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2026	1.1			vrijwel geen
>> Master - landbouw, biologie en biochemische technologie	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2026	1.1			matig

Bron: ROA, AIS

Verder constateert de commissie dat in het opleidingstype master management, bedrijfs- en personeelwetenschappen 61 opleidingen zijn opgenomen waarvan er 5 (aan)verwant zijn aan de beoogde wo masteropleiding. De commissie acht om die reden de prognoses voor dit opleidingstype enigszins relevant voor de beoogde opleiding. Het ROA typeert de toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2026 als 'redelijk' en verwacht enige knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening.

Tabel 2. Arbeidsmarktprognoses opleidingstype master management, bedrijfs- en personeelwetenschappen

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
>> Master - management, bedrijfs- en personeelwetenschappen	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026	12800	6		0.9 hoog
>> Master - management, bedrijfs- en personeelwetenschappen	verwachte vervangingsvraag tot 2026	30200	13		2.1 gemiddeld
>> Master - management, bedrijfs- en personeelwetenschappen	verwachte baanopeningen tot 2026	43000	19		2.9 gemiddeld
>> Master - management, bedrijfs- en personeelwetenschappen	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2026	44100	19		3 gemiddeld
>> Master - management, bedrijfs- en personeelwetenschappen	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2026	1.03			enige
>> Master - management, bedrijfs- en personeelwetenschappen	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2026	1.03			redelijk

Bron: ROA, AIS

Aanvrager is voorts van mening dat binnen ROA's AIS de volgende beroepsgroepen relevant zijn voor de beoogde master Societal Transitions: Beleidsadviseurs, Bedrijfskundigen en organisatieadviseurs, Overheidsambtenaren, Overheidsbestuurders en Docenten hoger onderwijs en hoogleraren. In beginsel kent de commissie meer gewicht toe aan de prognoses van ROA die

zien op de opleidingstypes dan aan de prognoses van ROA die zien op de beroepsgroepen. Daartoe overweegt de commissie dat de opleidingstypen een specifiek beeld geven van de arbeidsmarktbehoefte omdat daarin de uitstroom uit een cluster verwante opleidingen wordt gerelateerd aan verwachte baanopeningen voor dit type afgestudeerden. De commissie is met aanvrager van mening dat de beroepsgroepen Beleidsadviseurs en Bedrijfskundigen en organisatieadviseurs relevant zijn omdat afgestudeerden van de master Societal Transitions in aanmerking komen voor alle beroepen die in deze beroepsgroepen zijn opgenomen. Het ROA verwacht voor beide beroepsgroepen grote knelpunten in 2026.

Tabel 3. Arbeidsmarktprognoses beroepsgroep Beleidsadviseurs

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Beleidsadviseurs	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026		3300	4	0.7	hoog
Beleidsadviseurs	verwachte vervangingsvraag tot 2026		11300	15	2.3	gemiddeld
Beleidsadviseurs	verwachte baanopeningen tot 2026		14600	19	2.9	gemiddeld
	ITKB toekomstige knelpunten	0.871				
Beleidsadviseurs	beroepsgroep in 2026					groot

Bron: ROA, AIS

Tabel 4. Arbeidsmarktprognoses beroepsgroep Bedrijfskundigen en organisatieadviseurs

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Bedrijfskundigen en organisatieadviseurs	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026		8100	6	1	hoog
Bedrijfskundigen en organisatieadviseurs	verwachte vervangingsvraag tot 2026		14100	10	1.7	laag
Bedrijfskundigen en organisatieadviseurs	verwachte baanopeningen tot 2026		22200	16	2.6	gemiddeld
Bedrijfskundigen en organisatieadviseurs	ITKB toekomstige knelpunten	0.866				
Bedrijfskundigen en organisatieadviseurs	beroepsgroep in 2026					groot

Bron: ROA, AIS

De commissie acht, in afwijking van aanvrager, de beroepsgroepen Overheidsbestuurders en Docenten hoger onderwijs en hoogleraren ten dele relevant, aangezien afgestudeerden van de master Societal Transitions slechts in aanmerking komen voor een deel van de beroepen binnen deze beroepsgroepen, te weten ambtenaren in beleidvoerende functies en docenten hoger onderwijs en hoogleraren op het specifieke vakgebied waar de opleiding betrekking op heeft. Het ROA verwacht bij beide beroepsgroepen grote knelpunten in 2026. De commissie acht de beroepsgroep Overheidsambtenaren niet relevant, aangezien studenten binnen de master Societal Transitions niet worden opgeleid tot de beroepen die in deze beroepsgroep zijn opgenomen (zoals douane-inspecteurs en grensbewakers en ambtenaren sociale verzekeringen en vergunningen).

De commissie concludeert dat de prognoses van het ROA geen eenduidig beeld opleveren van de toekomstige arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de beoogde masteropleiding.

Aanvrager verwijst vervolgens naar de landelijke spanningsindicator van het UWV voor voornoemde beroepsgroepen in de laatste twee kwartalen van 2020 en de eerste twee kwartalen van 2021. De commissie constateert met aanvrager dat de spanning voor de meest relevante beroepsgroepen Beleidsadviseurs en Bedrijfskundigen en organisatieadviseurs in deze periode toenam van krap en gemiddeld naar krap en dat de spanning voor de ten dele relevante beroepsgroepen Overheidsbestuurders en Docenten hoger onderwijs en hoogleraren toenam van krap naar zeer krap en van gemiddeld naar krap. De commissie constateert dat de spanningsindicator van het UWV een positieve indicatie biedt van de arbeidsmarktbehoefte aan

afgestudeerden van de beoogde masteropleiding.

Aanvrager heeft Hobéon in de periode juli tot en met november 2021 een arbeidsmarktonderzoek laten uitvoeren onder potentiële werkgevers. De opleiding had destijds als werktitel 'Sustainability Transitions'. De naam van de opleiding is gewijzigd, maar het programma van de opleiding is niet veranderd. Hobéon heeft volgens aanvrager later bij de respondenten getoetst of de wijziging van de opleidingsnaam consequenties had voor hun antwoorden en er is geconstateerd dat dat niet het geval was. Het onderzoek bestaat uit 6 semi-gestructureerde interviews en een online enquête die is ingevuld door 36 respondenten van de 84 benaderde organisaties. De geaccordeerde gespreksverslagen van de interviews en de stellingen uit de enquête zijn bij het dossier gevoegd. Bij het onderzoek is aangegeven voor welke organisaties de respondenten werken, in welke arbeidsmarktsectoren deze organisaties kunnen worden ingedeeld, waar deze organisaties gevestigd zijn, welke functies de respondenten bekleden en of zij invloed kunnen uitoefenen op het personeelsbeleid. Uit de gespreksverslagen van de interviews blijkt dat de geïnterviewden van mening zijn dat er op de arbeidsmarkt een toenemende behoefte is aan professionals die maatschappelijke transitie op het gebied van verduurzaming kunnen realiseren. Zij verwachten ook dat deze vraag de komende jaren zal groeien. Verder geven de geïnterviewden aan dat zij in het huidige opleidingsaanbod elementen missen die de beoogde master Societal Transitions wel bevat, zoals kennis van transitie management. Uit de enquête komt naar voren dat de respondenten van mening zijn dat duurzaamheids- en transitievraagstukken een domeinoverstijgende benadering vereisen die afgestudeerden van de beoogde masteropleiding kunnen bieden (p. 26 en 27). 92% van de respondenten heeft aangegeven te verwachten dat op lange termijn de behoefte aan de kennis en ervaring die het opleidingsprofiel biedt, alsmede het aantal beschikbare banen zal groeien. Eenzelfde deel van de respondenten heeft aangegeven dat zij graag alumni van de nieuwe opleiding zouden willen aannemen. In concrete aantallen verwachten de respondenten de komende twee jaar gezamenlijk afgerond 43 fte aan medewerkers met het profiel van de beoogde masteropleiding aan te willen nemen (p. 34). Een extrapolatie naar de hele onderzoekspopulatie levert volgens aanvrager een behoefte op van 100 fte op jaarbasis (p. 7). De commissie heeft deze extrapolatie buiten beschouwing gelaten omdat niet helder is welke berekening is gehanteerd. De commissie concludeert dat het onderzoek valide en navolgbaar is en dat de resultaten blijken te geven van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de wo masteropleiding Societal Transitions.

Aanvrager verwijst vervolgens naar internationale, nationale en regionale beleidsstukken waaruit volgens aanvrager een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de beoogde master naar voren komt. Ten eerste geeft aanvrager aan dat de OESO onderzoek heeft gedaan naar de arbeidsmarkt-effecten van een transitie naar een circulaire economie. De OESO schat dat er in de grondstoffenindustrie veel banen verloren zullen gaan en dat landen waar de recycle-industrie groot is juist meer werkgelegenheid zullen krijgen in de periode tot 2040 ('The jobs potential of a transition towards a resource efficient and circular economy' (2020), p. 3). Binnen Europa is de verwachting dat de maatregelen in het 'Circular Economy Package' van de Europese Commissie in de periode tot 2035 170.000 banen in de EU zullen opleveren ('Circular Economy Package' (2016), p. 8). Ook uit onderzoek van Ernst & Young in opdracht van de European Climate Foundation komt naar voren dat de komende jaren sterk geïnvesteerd wordt in grote verduurzamingsprojecten en dat die projecten 2,3 miljoen fte banen opleveren, een kwart van de banen die verloren zijn gegaan als gevolg van de coronapandemie ('Perspectives on a European green recovery from the COVID-19 pandemic' (2021), p. 9 en 10). De Europese Commissie verwacht voorts dat de investeringen in het kader van de European Green Deal kansen biedt om nieuwe banen te creëren ('European Green Deal', p. 8). De commissie constateert met aanvrager dat deze onderzoeken blijken te geven van een groeiende arbeidsmarktbehoefte als gevolg van de transitie naar een duurzame circulaire economie. Deze bronnen geven geen specifieke informatie over de arbeidsmarktbehoefte aan wo opgeleiden met het profiel van de beoogde master Societal Transitions, maar het is gezien de inhoud van de opleiding aannemelijk dat de banengroei in de recyclesector ook kansen biedt voor deze afgestudeerden. De commissie concludeert dat deze bronnen een indicatie geven van een

internationale arbeidsmarktbehoefte aan dit type afgestudeerden.

Vervolgens verwijst aanvrager naar het hoofdstuk Arbeidsmarkt en scholing in het Nederlandse Klimaatakkoord, waarin is aangegeven dat er vele tienduizenden extra werknemers nodig zijn in het kader van de transitie naar een duurzamere economie (p. 201) en dat de hele onderwijskolom van mbo, hbo en wo betrokken moet worden bij regionale ontwikkelingen en projecten (p. 206). Aanvrager betoogt dat afgestudeerden van de master Societal Transitions bij uitstek geschikt zijn om deze trajecten te begeleiden. De commissie constateert dat het Klimaatakkoord een indicatie levert van een kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte aan dit type afgestudeerden.

Hetzelfde geldt voor het rapport 'Energietransitie en werkgelegenheid' van de SER, waarin is aangegeven dat de energietransitie leidt tot nieuwe en andere banen en dat het huidige opleidingsaanbod niet volstaat om in die groeiende behoefte aan anders opgeleiden te voorzien (p. 25 en 28). Aanvrager betoogt dat de master Societal Transitions mensen opleidt die beschikken over de kennis en vaardigheden die nodig zijn om de energietransitie in goede banen te leiden. De commissie onderschrijft dit betoog.

Voorts verwijst aanvrager naar de 'Bouwagenda- Bouwen aan kwaliteit van leven' van de Taskforce Bouwagenda. In de Bouwagenda is aangegeven dat de arbeidsmarkt in de bouwsector aantrekkelijker moet worden zodat meer hoogopgeleide professionals kiezen voor een carrière in deze sector (p. 7). Volgens aanvrager zijn er met name technische vakmensen nodig, maar leidt dat ook tot een groeiende behoefte aan managers die de bouwprocessen kunnen leiden. De commissie acht het aannemelijk dat afgestudeerden als adviseurs/beleidsmedewerkers een rol kunnen spelen bij de verduurzaming en het circulair maken van de bestaande woningvoorraad. Dit geeft een indicatie van een arbeidsmarktbehoefte aan dit type afgestudeerden.

Aanvrager refereert verder aan 'De toekomst van werk 2030' van PWC. In dit rapport is aangegeven dat flexibiliteit, ongelijkheid en technologie factoren zijn die grote invloed hebben op de arbeidsmarkt de komende jaren (p. 2). Aanvrager stelt dat afgestudeerden van de beoogde master in staat zijn om maatschappelijke transitie te begeleiden. De commissie is van mening dat aanvrager niet aannemelijk heeft gemaakt dat de beschreven uitdagingen op de arbeidsmarkt op het terrein van flexibiliteit, technologie en ongelijkheid leidt tot een grotere behoefte aan de kennis en vaardigheden die studenten in de beoogde opleiding verwerven.

Ter onderbouwing van een regionale arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de beoogde master verwijst aanvrager naar het 'Deelakkoord Human Capital Energietransitie' van het Economic Board Zuid-Holland. Hierin is aangegeven dat er meer goed opgeleide werknemers nodig zijn om de energietransitie in Zuid-Holland vorm te geven. Daarbij wordt opgemerkt dat het niet alleen gaat om technisch geschoolden, maar ook om medewerkers met commerciële, sociale of beleidsmatige vaardigheden op verschillende opleidingsniveaus (p. 2 en 3). De commissie is met aanvrager van mening dat de onderhavige opleiding hier een bijdrage aan kan leveren.

Ten slotte verwijst aanvrager naar het 'Rotterdams Duurzaamheidskompas' van de Gemeente Rotterdam. Daarin heeft de gemeente vastgelegd dat zij in 2050 volledig circulair wil zijn en dat zij in de periode tot 2030 3.500 tot 7.000 banen wil creëren die direct bijdragen aan de circulaire economie (p. 8). De commissie acht het met aanvrager aannemelijk dat afgestudeerden van de master Societal Transitions in aanmerking komen voor een deel van deze banen. De commissie constateert dat deze bron een indicatie geeft van een regionale arbeidsmarktbehoefte aan dit type afgestudeerden.

De commissie concludeert op grond van het bovenstaande dat aanvrager het bestaan van een arbeidsmarktbehoefte aan de master Societal Transitions aannemelijk heeft gemaakt.

Beoordeling wetenschappelijke behoefte

Ter onderbouwing van de wetenschappelijke behoefte aan de wo master Societal Transitions verwijst aanvrager naar twee onderzoeksnetwerkorganisaties, Sustainability Transitions Research

Network (STRN) en Network for Early career researchers in Sustainability Transitions (NEST), toenemende citatiescores en een groot aantal artikelen waaruit naar voren komt dat steeds meer wetenschappers zich vanuit een interdisciplinair perspectief bezighouden met de duurzaamheidstransitie en dat het huidige wetenschappelijk onderwijs daar onvoldoende op is toegesneden. Aanvrager stelt daarbij dat een deel van dit onderzoek door NWO en de EU wordt gefinancierd, maar heeft die stelling niet nader onderbouwd. De commissie constateert dat de bronnen die aanvrager aanhaalt blijk geven van een groeiende belangstelling voor het interdisciplinaire vakgebied waar de master Societal Transitions op gericht is. De commissie concludeert dat aanvrager aannemelijk heeft gemaakt dat de beoogde masteropleiding aansluit op een wetenschappelijke behoefte.

De commissie concludeert dat de aanvraag aansluit op een wetenschappelijke en een arbeidsmarktbehoefte. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium b

Vanaf 15/02/2022 is op de website van de CDHO kennisgegeven van het voornemen van de Erasmus Universiteit Rotterdam om de wo master Societal Transitions in Rotterdam aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

De commissie overweegt ten aanzien van de ruimte in het landelijk opleidingsaanbod als volgt. De commissie beoordeelt de ruimte in het landelijk aanbod onder meer door te bepalen welke bestaande opleidingen verwant zijn aan de voorgenomen opleiding. De onderwijsinstelling dient overtuigend te beargumenteren dat er nog voldoende ruimte is voor een nieuwe opleiding. De onderwijsinstelling dient hiertoe aan te geven wat het landelijk verwant aanbod van de aangevraagde opleiding is. Het verwant aanbod is aanbod dat inhoudelijk sterk met elkaar overeenkomt en opleidt tot (min of meer) dezelfde beroepen (uitstroomprofiel(en)). Bij de inhoud wordt door de commissie gekeken of de kennisgebieden en vaardigheden die in het curriculum van de voorgenomen opleiding zijn opgenomen overlap vertonen met de bestaande opleidingen. Voorts kijkt de commissie naar de instroomdoelgroep die de opleiding bedient. Verder is voor de beoordeling van het verwant aanbod van belang om welke onderwijsvariant (voltijd, deeltijd of duaal) het gaat. Verwante opleidingen worden dus niet louter bepaald aan de hand van de inhoud van een opleiding.

Aanvrager heeft de beoogde master Societal Transitions vergeleken met bestaande hbo en wo masteropleidingen. Aanvrager maakt daarbij onderscheid tussen verwante opleidingen die geheel of gedeeltelijk overlap vertonen met de beoogde masteropleiding en aanverwante opleidingen die slechts enige raakvlakken hebben met de beoogde masteropleiding. Aanvrager beschouwt de volgende opleidingen als verwant: wo master in Industrial Ecology (TU Delft en Universiteit Leiden), wo master Governance of Sustainability (Universiteit Leiden), wo master Sustainability Science, Policy and Society (Universiteit Maastricht), wo master Environment and Resource Management (Vrije Universiteit Amsterdam), wo master Global Challenges for Sustainability (Universiteit Utrecht, onderdeel van CHARM-EU alliantie), de track Governance of Sustainability Transitions binnen de wo master Management, Economics and Consumer Studies (Wageningen Universiteit), de track Earth System Governance binnen de wo master Environmental Sciences (Universiteit Utrecht), de track Corporate Sustainability binnen de wo master Environment and Society Studies (Radboud Universiteit), de cursus Transdisciplinary Master-Insert Program Shaping Responsible Future (Universiteit Twente) en de hbo master Sustainable Business Transitions (Hogeschool Utrecht, nog niet gerealiseerd). Aanvrager beschouwt de volgende opleidingen als aanverwant: wo master Environmental Infrastructure Planning (Rijksuniversiteit Groningen), wo master Land Management (Erasmus Universiteit Rotterdam (hierna ook: EUR), niet onder deze naam in Croho), wo master Sustainable Entrepreneurship (Rijksuniversiteit Groningen), hbo master Global Sustainable Business Management (Hogeschool van Amsterdam, onbekostigd), wo master Global Business & Sustainability (EUR), wo master Urban Environment (EUR), wo master Science and Innovation (Universiteit Utrecht), hbo master Circulaire Economie (Hogeschool van Arnhem en Nijmegen), wo

master Science, Business and Innovation (Vrije Universiteit Amsterdam), wo master Climate Studies (Wageningen Universiteit) en wo master Urban Environmental Management (Wageningen Universiteit).

De commissie is met aanvrager van mening dat de wo master in Industrial Ecology (TU Delft en Universiteit Leiden), wo master Governance of Sustainability (Universiteit Leiden), de wo master Sustainability Science, Policy and Society (Universiteit Maastricht), de wo master Environment and Resource Management (Vrije Universiteit Amsterdam) en de wo master Global Challenges for Sustainability (Universiteit Utrecht, onderdeel van CHARM-EU) verwant zijn aan de beoogde master Societal Transitions, gelet op de overeenkomsten in arbeidsmarktmogelijkheden, inhoud, instroomdoelgroep en opleidingsvorm. De commissie betreft de cursus Transdisciplinary Master-Insert Program Shaping Responsible Future (Universiteit Twente) niet bij de beoordeling aangezien dit geen volledige masteropleiding is. De commissie beschouwt de drie opleidingen waarvan aanvrager heeft aangegeven dat zij sterk relevante tracks omvatten als aanverwant. Dit aangezien de overlap in inhoud die aanvrager signaleert beperkt is tot de genoemde tracks, terwijl de rest van de opleiding een afwijkende inhoud kent. De instroomdoelgroepen en arbeidsmarktmogelijkheden vertonen wel overeenkomsten. De commissie is verder van mening dat de hbo master Sustainable Business Transitions aanverwant is omdat de instroomdoelgroep, gelet op de hbo-oriëntatie, afwijkt van die van de wo master Societal Transitions. Ten slotte deelt de commissie de opvatting van aanvrager dat de overige opleidingen enigszins verwant zijn aan de beoogde master. De commissie overweegt daarbij dat deze opleidingen zowel inhoudelijk als wat betreft het arbeidsmarktperspectief, de instroomdoelgroepen en de opleidingsvorm gedeeltelijk raakvlakken vertonen met de beoogde master Societal Transitions.

Aanvrager heeft een overzicht geleverd van de instroom in verwante bekostigde opleidingen. De instroom in de wo master Global Challenges for Sustainability is nog niet beschikbaar. Aanvrager heeft drie tracks binnen bekostigde opleidingen als verwant aangemerkt. De commissie beschikt niet over instroomgegevens op trackniveau, en heeft dan ook de instroom in de opleidingen waar deze tracks deel van uitmaken in onderstaande tabel opgenomen. De commissie beschikt niet over de instroomgegevens van de onbekostigde opleiding Global Sustainable Business Management. De commissie heeft de belangen van deze opleiding dan ook niet kunnen betrekken bij de beoordeling. De instroom in het verwante bekostigde onderwijsaanbod groeide de afgelopen jaren sterk.

Tabel 5. Instroom in (aan)verwante hbo en wo masteropleidingen

Opleiding	Instelling	'15- '16	'16- '17	'17- '18	'18-'19	'19-'20	'20-'21
M Industrial Ecology (joint degree) (65003), voltijd	Technische Universiteit Delft (21PF), Delft		1	0	0		0
	Universiteit Leiden (21PB), Leiden		62	62	96	88	125
M Governance of Sustainability (60965), voltijd	Universiteit Leiden (21PB), 's- Gravenhage					50	81
M Sustainability Science, Policy and Society (69315), voltijd	Universiteit Maastricht (21PJ), Maastricht	38	45	47	48	76	123
M Environment and Resource Management (60045), voltijd	Vrije Universiteit Amsterdam (21PL), Amsterdam	55	89	71	87	119	166
M Management, Economics and Consumer Studies (66836), voltijd	Wageningen University (21PI), Wageningen	158	133	133	157	151	138
M Environmental Sciences (60810), voltijd	Universiteit Utrecht (21PD), Utrecht	115	96	125	153	140	158
M Environment and Society Studies (66839), voltijd	Radboud Universiteit Nijmegen (21PM), Nijmegen	8	28	28	55	50	59
M Environmental and Infrastructure Planning (66194), voltijd	Rijksuniversiteit Groningen (21PC), Groningen	68	48	52	54	55	64

M Sustainable Entrepreneurship (67085), voltijd	Rijksuniversiteit Groningen (21PC), Leeuwarden				16	30	31
M Global Business & Sustainability (60456), voltijd	Erasmus Universiteit Rotterdam (21PE), Rotterdam	36	95	99	112	129	193
M Master Circulaire Economie (49142), deeltijd	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB), Nijmegen						20
M Master Circulaire Economie (49142), voltijd	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB), Nijmegen					28	40
M Science and Innovation (60709), voltijd	Universiteit Utrecht (21PD), Utrecht	78	116	145	143	142	119
M Science, Business and Innovation (69320), voltijd	Vrije Universiteit Amsterdam (21PL), Amsterdam			41	40	43	55
M Society, Sustainability and Planning (66653), voltijd	Rijksuniversiteit Groningen (21PC), Groningen	26	18	29	14	19	38
M Climate Studies (60107), voltijd	Wageningen University (21PI), Wageningen	29	31	45	40	60	71
M Urban Environmental Management (60110), voltijd	Wageningen University (21PI), Wageningen	65	51	49	45	65	72
Eerstejaarsinstroom	Totaal	676	813	926	1060	1245	1553

Bron: DUO

Aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de voorgenomen opleiding op grond van een instroomonderzoek uitgevoerd door Hobéon in opdracht van aanvrager. Aanvrager verwacht dat in het eerste jaar circa 43 studenten zullen instromen en dat de instroom in de volgende jaren licht zal toenemen. De commissie acht deze prognose navolgbaar en realistisch.

Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de voorgenomen wo master Societal Transitions wordt afgezet tegen de behoefte die bij criterium a aannemelijk is gemaakt, blijkt dat er ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven.

Vestiging van de opleiding in Rotterdam heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod.

De commissie concludeert dat er ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de wo master Societal Transitions te realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

Advies aan de NVAO over de naamkeuze en Croho indeling

De commissie heeft geconstateerd dat de voorgenomen opleiding dermate afwijkt van het bestaande verwante opleidingsaanbod, dat dit de keuze voor een andere naam rechtvaardigt. De commissie merkt hierbij op dat er op dit moment veel interdisciplinaire hbo en wo opleidingen worden aangevraagd op het gebied van transitie management/ veranderekunde, gericht op duurzaamheid. Elke instelling legt hierbij andere accenten en dat leidt tot een grote variëteit aan namen. De commissie roept de hoger onderwijsinstellingen op om daar waar opleidingen sterk verwant zijn aan bestaande opleidingen, bij voorkeur te kiezen voor een opleidingsnaam die reeds in het Croho geregistreerd is dan wel gezamenlijk te komen tot een passende naam om wildgroei aan nieuwe opleidingsnamen te voorkomen.

Bovendien heeft de commissie geconstateerd dat aanvrager de wo master Societal Transitions in het Croho onderdeel Gedrag en maatschappij wil indelen. Dit voorstel sluit aan op de indeling van verwante bestaande opleidingen.

De NVAO ontvangt dit advies, zodat zij dit kan opnemen in het informatiedossier voor het panel ten

behoefte van de toets nieuwe opleiding.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
Voorzitter CDHO

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding of nevenvestiging

Aan de hand van de in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 4 van deze Regeling alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a en b.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding of nevenvestiging, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat in de behoefte die bij criterium a is aangetoond niet door het bestaande opleidingsaanbod wordt voorzien.

Advies aan de NVAO over naamkeuze en Croho onderdeel

In de Toelichting op de Regeling is aangegeven dat de CDHO ook een rol heeft bij de beoordeling van de voorgestelde naam en voertaal van de opleiding en bij de voorgestelde positionering in het Croho.

Wat betreft de opleidingsnaam: de CDHO kijkt of de voorgestelde naam van de opleiding passend is, gelet op de namen van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen dezelfde naam krijgen, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. In het Croho kan ook een internationale (Engelse) naam worden geregistreerd. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de naamkeuze gerechtvaardigd is gelet op de inhoud van de opleiding en de namen van vergelijkbare opleidingen (artikel 5.7, vierde lid, onderdeel a, van de WHW).

Wat betreft de positie in het Croho: de CDHO kijkt of de voorgestelde indeling in het Croho passend is, gelet op de indeling van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen in hetzelfde Croho onderdeel worden geregistreerd, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de voorgestelde indeling in het Croho aansluit bij de ordening van verwante opleidingen.